

ITS Finland

Älykkään liikenteen kehittämisstrategia

vuosille 2005-2010

TIIVISTELMÄ

Haasteet

Liikenne ja sen ongelmat kasvavat kaiken aikaa. Joka vuosi tieliikenteessä kuolee Euroopan Unionin alueella noin 50.000 henkeä, josta Suomessa noin 400 henkeä. Ruuhkien aiheuttama kustannus arvioidaan jo yhdeksi prosentiksi bruttokansantuotteesta. Liikenneverkot ovat yhä useammin ylikuormitettuja ja alttiita häiriöille ja uusien liikenneväylien rakentaminen on kallista ja hidasta. Väylänpidon painopiste on siirtymässä liikenneverkon operointiin eli entistä enemmän liikenneväylien rakentamisesta ja hoidosta liikenteen hallintaan käytössä olevilla liikenneverkoilla.

Liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseksi tieto- ja viestintäteknikka mahdollistaa ajantasaisen liikenneinformaation keruun ja jalostamisen liikenteen ohjauksen tarpeisiin sekä liikkujille suunnattujen palvelujen toteuttamiseen. Joukkoliikenteen houkuttelevuutta voidaan parantaa ajantasaisilla informaatio- palveluilla sekä helppokäyttöisillä maksu- ja varausjärjestelmillä.

Kuljetusten tehokkuus on tärkeä osa yritysten kilpailukykyä. Yritykset kilpailevat yhä enemmän logistisella osaamisella, jossa tavaroiden toimitusvarmuus on prosessin keskeinen laatutekijä.

Vahvuuksia ja mahdollisuuksia silmällä pitäen suomalaisten tulisi panostaa kansainvälisillä markkinoilla menestyviin älykkään liikenteen mobiiliratkaisuihin, joiden kehittämistä tukee kotimarkkinoiden tarjoama innovaatioympäristö ja arvoketjuysteistyö.

Visio

Visio älykkäästä liikenteestä on:

Haluttu ajantasainen liikenneinformaatio kaikkien liikennemuotojen osalta matkan tai kuljetuksen joka vaiheessa on vaivattomasti jokaisen saatavilla eri jakelukanavien kautta arkipäivän tietoyhteis-kuntapalveluna. Ihmiset kokevat elämänlaatunsa parantuneen liikenteen tietopalvelujen ansiosta ja yritykset tunnistavat kilpailukykynsä vahvistuneen tavaroiden paremman toimitusvarmuuden myötä. Ajantasaiseen liikenneinformaatioon perustuvan liikenteen ennakoinnin, hallinnan, ohjauksen ja opastuksen avulla liikenne on aiempaa turvallisempaa, sujuvampaa ja taloudellisempaa.

Liikenteen telematiikkapalvelut ovat Suomessa kannattavaa liiketoimintaa ja monista ratkaisuista on kehittynyt menestyviä vientituotteita.

Päämäärät ja tavoitteet

	2006	2007	2008	2009	2010
Automaattinen hätäviestijärjestelmä					
» eCall-viestien vastaanotto toimii hätäkeskusjärjestelmässä					
» eCall tulee pakolliseksi vaarallisten aineiden kuljetuksessa					
» eCall tulee pakolliseksi kaikissa raskaissa ajoneuvoissa					
» eCall on pakollinen kaikissa ajoneuvoissa					
Ajoneuvojen tunnistaminen					
» passiivisten etätunnistimien (rf-id) valtakunnallinen ratkaisu määritellään					
» kaikki ajoneuvot varustetaan etätunnistimilla					
Ajantasainen liikenneinformaatio					
» kehitetään liikenneinformaation keruuta ja kehitetään liikenteen ennustemalleja					
» määritellään julkisesti saataville tuleva keli- ja liikennetilannetieto sekä -ennuste					
» em. tieto on valtakunnallisesti irrotuskustannuksella saatavilla ja keli-, häiriö-, ruuhka- ja matka-aikatietopalvelut ovat saatavilla eri jakelukanavissa					
» em. tietoa hyödynnetään palveluissa nykyisen väyläverkon käytön tehostamiseksi ja turvallisuuden parantamiseksi vaihtoehtona perinteiselle väylärakentamiselle					
» perustana enintään 5 min. ja alemmilla verkoilla 15 min. vanha tieto					
» informaatio kattaa koko verkon minuutin viiveellä					

	2006	2007	2008	2009	2010
Liikenteen turvallisuuspalvelut ja paikannukseen perustuva tiemaksujärjestelmä					
» tehdään selvitykset liikenteen turvallisuuspalveluja (eCall, keli-, onnettomuus- ja ylinopeusvaroitukset) tukevan ja ruuhkia purkavan järjestelmän toteuttamiseksi teknisesti ja hallinnollisesti					
» toteutetaan tekninen kokeilujärjestelmä, jossa testataan maksujärjestelmää ja turvallisuuspalveluja sekä näiden käyttöönottoon liittyvää prosessia; valmistellaan tarpeelliset säädökset					
» määritellään toteutettava järjestelmä ja käynnistetään hankintamenettely					
» testataan järjestelmää suurella määrällä laitteita					
» jokaisessa ajoneuvossa on tarpeellinen, avoin telematiikkalaite; liikenteen turvallisuuspalvelut ja paikannukseen perustuvat tiemaksut ovat käytössä; vapaaehtoinen vakuutuksen bonusjärjestelmä on saatavilla					
Joukkoliikenneinformaatio					
» kaikkia liikennemuotoja koskevat aikataulu- ja reittitiedot ovat valtakunnallisesti saatavilla irrotuskustannuksella ja palveluina eri jakelukanavissa					
» poikkeustilannetiedot ovat valtakunnallisesti luovutuskustannuksella saatavilla siten, että kilpailu sovellusten ja palvelujen tuottamisessa on mahdollista					
» informaatiopalvelut kaukoliikenteessä ja suurilla kaupunkiseuduilla perustuvat enintään 2 min. vanhaan tietoon					
» joukkoliikenneinformaatio on ajantasaista minuutin viiveellä					
» kattava pysäkki-, liityntäpysäköinti- ja kevyen liikenteen reitti-informaatio on koottu					
Joukkoliikenteen sujuvuus ja houkuttelevuus					
» joukkoliikenneinformaatio toimii palvelujen markkinoinnin välineenä					
» lisätään liikennevaloetuksia ja varmistetaan joukkoliikennekaistojen sujuvuus					
» asemilla on tarjolla laajakaistainen langaton Internet-yhteys					
» kaukoliikenteessä on tarjolla laajakaistainen langaton Internet-yhteys					
» joukkoliikenteen mobiilimaksamiseen valtakunnallinen käyttöliittymäratkaisu					
» joukkoliikennematkan voi maksaa mobiilisti kulkumuodosta riippumatta					
Tavaraliikenteen informaatiopalvelut					
» tavaraliikenteelle tärkeimmät solmukohtat kattava ajantasainen informaatiopalvelu					
» valtakunnallinen palvelu kattaa kaikki suuret satamat, terminaalit, rajanylityspaikat ja muita kuljetuksen solmukohtia					
» kuljetuksen poikkeamatietojen välitykseen yleinen ratkaisu					
» poikkeamatietojen välityksen palvelut ovat kuljetusosapuolten saatavilla					
» kuljetuksen päätelaitteen palvelutaso ja toiminnalliset rajapinnat on määritelty					
Liikenteen järjestelmäarkkitehtuuri					
» julkisten palvelurajapintojen ja tietojen saatavuuden kuvaukset ajan tasalla ja saatavilla Internetissä					
» järjestelmien kehittämistä ja yhteentoimivuutta ohjaa kansallinen telematiikka-arkkitehtuuri					
Pelissäännöt ja yhteistyö					
» liikenneinformaation keruuta ja hyödyntämistä koskevat, kilpailua ja sektorien välistä yhteistyötä edistävät pelissäännöt on julkaistu					
» liikenteen telematiikan palvelut ja hyödyt on tehty laajasti tunnetuiksi ja ymmärrettäviksi ja palvelukuvaukset on koottu hakemistoksi Internetissä					

Toimeenpano

Strategian toteuttamisen kriittisinä menestystekijöitä ovat rahoituspäätökset, ohjelmatoiminta ja viestintä sekä osapuolten sitoutuminen ja yhteistyö. ITS Finland ehdottaa, että

- eCall-laitteen käyttöönottoon kannustetaan vuosina 2006-2009 tarjoamalla käyttäjille ajoneuvoveron alennuksena vähintään 40 € vuodessa (11 snt/vrk)
- ajoneuvojen passiivisen etätunnistuksen toteuttamiseen ohjataan vuosina 2006-2007 julkisia varoja 0,1 miljoonaa euroa
- ajantasaisen liikenneinformaation kattavuuden, laadun ja saatavuuden parantamiseen tieliikenteessä ohjataan vuosina 2006-2009 julkisia varoja vähintään 3 miljoonaa euroa vuosittain
- joukkoliikenneinformaation ylläpitoon ja saatavuuden varmistamiseen ohjataan vuosittain julkisia varoja vähintään 0,5 miljoonaa euroa
- kevyen liikenteen reitti-informaation täydentämiseen ja laadunvarmennukseen vuosina 2006-2007 ohjataan julkisia varoja 0,5 miljoonaa euroa

ITS Finland on liikenteen ja logistiikan telematiikan kehittämiseen ja hyödyntämiseen keskittyvä verkosto. Verkosto perustettiin liikenne- ja viestintäministeriön FITS-ohjelmassa laaditun esiselvityksen jälkeen kesällä 2003. Yhteistyö perustuu verkostosopimukseen sekä johtoryhmän kolmivuotiseen projektisopimukseen (2004-2006). Jäseniä (elokuussa 2005) on runsaat 50 osapuolta julkisesta hallinnosta, elinkeinoelämästä ja tutkimuksen piiristä. Verkosto rahoittaa toimintansa vuosimaksuin ja avustuksin.

ITS Finland verkoston toiminta-ajatuksena on edistää tieto- ja viestintätekniikkaan perustuvien liikenteen ja logistiikan sovellusten ja palvelujen kehittämistä ja käyttöönottoa sekä parantaa telematiikan mahdollisuuksien ja osaamisen tunnettavuutta.

ITS Finland verkoston tavoitteena on älykkäiden liikennejärjestelmien ja liikenteen telematiikan palvelujen toteuttaminen sekä sovellusten ja palvelujen hyötyjen osoittaminen, tietojärjestelmien yhteensopivuuden parantaminen ja kilpailun edistäminen, alan kansainvälisen yhteistyön kehittäminen ja viennin edistäminen sekä osaamisen kehittäminen ja ajankohtainen tiedonvälitys.

Verkoston tehtävänä on palvella osapuolia yhteistyökumppaneiden löytämisessä ja käynnistää hankkeita, joita mikään osapuoli ei voi yksin viedä läpi. Kansainvälisen yhteistyön kanavana on alan eurooppalainen yhteisö Ertico ja sen yhteyteen perustettu kansallisten ITS verkostojen yhteistyöfoorumi.

www.its-finland.fi

Koordinaattori Antti Rainio
matkapuhelin 050 520 8605
sähköposti antti.rainio@navinova.fi

Puheenjohtaja Seppo Öörni
Liikenne- ja viestintäministeriö
puhelin (09) 160 28545, matkapuhelin 040 577 1179
sähköposti seppo.oorni@mintc.fi

Varapuheenjohtaja Sampo Hietanen
Tieliikelaitos
puhelin 020 444 2578, matkapuhelin 040 565 7688
sähköposti sampo.hietanen@tieliikelaitos.fi